

SLOVENSKI NAROD.

Iznaj vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravništvo**, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Rumuni in Slovani.

V Livadiji, kjer na jesen v krasnej svojej palači sedi ruski car, zbralo se je svetovalstvo ruske krone, katerega se je razen carja udeležil tudi carjevič naslednik in generala Ignatiev in Sumarakov. Ignatiev bi imel uže zdavnaj v Carigradu biti, ali držali so tega prvega veščaka v orijentalnih zadevah tako dolgo, da je general Sumarakov z Dunaja nazaj prišel in odgovor avstrijskega cesarja prinesel. Zanesljivi listi poročajo, da so ruski krogi zadovoljni z odgovorom Avstrije. Če pa so zadovoljni, potem je le mogoče, da je zmagala na Dunaji ona, kakor „N. Fr. Pr.“ pravi „mnogovplivna (vojaška) stranka, katerej je zveza z Rusijo program“, in s katero se skladamo tudi vsi avstrijski Slovani, torej glavna večina vsega prebivalstva.

Tak je položaj bil 6. t. m. A 7. t. m. je šla iz Bukuresta sijajna državna rumunska deputacija pozdravit ruskega v Livadiji v zborišči svojih svetovalcev sedečega ruskega carja in sicer: prvi rumunski minister Bratiano, vojni minister Slaniceanu, dvorni maršal Varescu in pobočnik knežev. Ruski car sprejme to izredno odlično in skrbno sestavljeno deputacijo sosednje države tedaj ob tacem času, da moramo v tem dogodku politične važnosti iskati.

Znano je, da so Srbi kakor od Grkov tako tudi od Rumunov pomoči v vojski pričakovali. Vendar Rumunija si nij upala prijeti za meč, da bi izvojevala svojo imensko neodvisnost (dejansko je uže zdaj neodvisna), bodi si ker se jej je zdelo premalo cene pri-

dobiti za drag boj, bodi si iz strahu pred nesrečo, ali pa iz mrzenja do slovanskih Srbov, kajti tudi rumunski narod je kakor magjarski v meso Slovanstva ugozden in se boji za svojo bodočnost, zato nema baš ljubezni do Slovanstva.

Če pa prav Rumuni Srbov nijso z orožjem podpirali, sovražni jim nijso bili. Skozi njih deželo je prihajalo v Srbijo orožje, strelivo in celo na stotine in stotine prostovoljcev. Druge neutralne države teh prehodov brez „rudečega križa“ nijso in ne bi bile dovolile, Rumunija pak nij branila, celo potem ne, ko so protivne novine na-njo zarad tega vpile.

Dobro znamenje je zdaj to sijajno obiskavanje ruskega dvora od strani oficijalne Rumunije, ker pomenja, da se bode ta država v bodočih važnih eventualnostih ravnala po volji in želji Rusije, kar je gotovo le na njeno korist.

Hrvatski list, pišoč o tem vprašanji, ima popolnem prav, če pravi, da odslej Rumunija mora v ruskej atmosferi dihati. Ko bi bila Rumunija v zvezi s Srbijo, Grško in družimi iztočnimi narodi na svojo pest Turke iz Evrope od svojega sosedstva proganjati si upala in zmogla, potem bi bil iztok last teh iztočnih narodov. A nijso se sposobne izkazali! Rusija je morala vse njih delo v roke vzeti. Zato bode tudi ona izvrševala in Rumunija bode hodila za njo rada ali nerada, prisiljena po naravnih zakonih politične logike.

Jugoslovansko bojišče.

Oficijalni telegram poroča; ker Turki v moravski dolini proti Aleksincu nijso mogli

prodreti, začeli so marširati proti Kruševcu z 28 bataljoni in 40 topovi. Od srbske strani je bil Hrvatović odposlan, da napredovanje zabranjuje. Černjajev je ministerstvo prosil, naj vse može od 18. do 50. leta, ki mogo orožje nositi, pošlje na bojišče. Černjajeva vojska se je pomnožila s tem, da je več vojakov prišlo od Ibarja in Drine. Na levem bregu Morave ima utvrjene pozicije. V Velikem Siljegovci je glavni kvartir Horvatovićev, katerega armada znaša 20.000 mož, kateri so skrajno krilo srbskega postavljenja.

Turško postavljenje je podobno zagvozdi, katere rt je Gornji Ljubiš, ena stran se vleče od tod do Aleksinca preko levega brega Morave, druga pa mimo Peščanice, Svetega Petra in Gredetina. Turki večkrat dva dni ne dobodo jesti, dokler se vojnemu vodstvu ne posreči, iz Niša in Supovca dobiti provijanta. Vojaki imajo večjidel opanke iz surovega usnja in stoje po noči okolo ogenj, ker so noči zdaj uže jako mrzle.

Peko Pavlovič je zapustil pogorje ob levem bregu Trebinje in je šel proti Omutiću.

Muktar-paša je 6. t. m. napadel Črnogorce, ki so se na premirje zanašali, pri Bojanovem brdu. Vzel jim je troje šanc, a nazadnje je bil nazaj zapoden. Tako poroča oficijalen telegram.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. oktobra.

Češki poslanec dr. Eduard Gregr je izdal brošuro pod naslovom „naša politika.“ Gregr svetuje svojim rojakom, naj gredo v

Listek.

Valovi srca.

(Izvirna novela, spisal J. Medvodov.)

VII.

(Konec.)

V takem in enakem razgovoru pridejo v trg. Rastislav hoče posloviti se, pa na Javorskega gorek prigovor gre ž njim. Pri večerji ima Rastislav priložnost še o marsikakih narodno-političnih zadevah slovanskih govoriti in podučevati Javorskega, kar on toliko rajše dela, ker čuti, da nocoj ima pozornega slušatelja v Javorskem in ljubeznjivo poslušalko v Ljudmili.

Stoprv pozno v noči domisli si na odhod. Poslovljaje se seže tudi Ljudmili v roko, pa tudi od nje sprejme „lahko noč!“ za voščilo. Ali koliko nebeškega miru je velo iz samo teh dveh njenih besedi, gorko navdihnutih z ublaženimi, srčnimi čuti! Saj nocoj je posnemala tudi iz njegovih pogledov, ki so tolikrat tako

ljuboprijazno počivali na nji, da on je postal jej zopet mil. In Rastislav — s kako povzdigujočimi čutili je nocoj zapuščal hišo Javorskega videvši tudi Ljudmilo utolaženo, osrečeno.

Drugi dan po dogotovljenih opravkih v pisarni Rastislav še premišljuje, kje bi najbolje preživel dolgi večer; pa notranja sila ga uže žene k Ljudmili. Najde jo samo sedečo v sobi.

„Gospodična“ — nagovori je „ne zamerite, da prec denes uže zopet pridem nadlegovat vas s svojim obiskovanjem.“

„Ne, ne, gospod doktor, to je lepo, da ste tako prijazni!“ meni Ljudmila in ponudi mu prostor zraven sebe.

„Premišljeval sem, kam naj bi šel. Moral sem k vam,“ pravi polagoma in počasi prisede k njej.

„To me prav veseli,“ reče ona.

„Na srci mi je nekaj,“ nadaljuje on „tako teško, tako tesno, da ne morem dalje prenašati. Nekaj sila važnega bi zdaj-le rad pogovoril še z vami, draga gospodična Ljudmila.“

Ona je brž po njegovem glasi, s kakoršnjim je naslovil le-te besede, zaslutila težnjo njegove namere. Zato molči v silnej radovednosti. Tudi on nekaj časa premolkuje, potem rahlo prijemši njeni roki v naročji pravi toplo:

„Ljudmila! Povejte mi: ali je res vašega srca čisto pravi izraz to, kar ste tožili mi, ko sem zadnjikrat bil pri vas? To, prosim, razodenite mi zdaj odkritosrčno!“

„Kako bi mogla v taki zadevi govoriti drugač, kakor mislim in čutim!“ odgovori ona ne pomišljevaje se kaj.

„Tedaj je-li res, da vaše blago srce je kedaj svete čute gojilo za mene?“

„Izrazila sem vam svoja čutila iz dna srca,“ pravi ona zelo ginjena z rahlim trepetajočim glasom.

„Vi ste ljubili me?“ poprijema on ognjeno.

Ona ne more več odgovarjati. Prepolno srce jej kipi hipoma na novo izbujenih nad. Skor omahuje.

„O govorite, govorite mi draga Ljudmila!“

državni zbor in naj tam z družimi Slovani, ki so uže notri, delajo za narodno pravo. Torej Čehi naj bi spremenili program. On pravi, da zdaj, kar so Nemci zjedinjili in se tako veliki dogodki vrše nij nič opraviti z „državnim pravom“ historičnim.

V *tržuske* trgovinske zbornici kandidira zopet g. Teuschl, ki je bil ondan odstopil, in bode tudi voljen.

Denes je ravno 800 let, kar je bil neodvisni največji kralj *hrvatski Zvonimir* (po družih Svinjimir) kronan. Hrvatski „Primorac“ je včeraj izšel v treh narodnih barvah okinčan. Pač mora vsak pošten Hrvat v elegično mišljenje priti, če razmišlja nekdanjo neodvisnost in zdanje žalostno hrvatsko „saborisanje“ pa molčanje v najvažnejšem času za slovanski jug.

V *ogerske* poslanske zbornici je Horanszky poročal v imenu imunalitetnega odbora o Miletičevi zadevi. Odbor je predlagal, naj se na imuniteto poslanca Miletiča ne ozira, in naj se postopanje vladno odobri. — Simonfay predlaga, naj zbornica o vedenju vlade, ki je imunitetno pravo poslančev tako z nogami teptala, svojo nevoljo izreče. Na to poprime dr. Polit besedo in pravi: „Miletičeva zadeva se ne tiče samo imunitete poslančeve, nego velikih političnih pitanj. Pod tacimi razmerami ima vlada ne samo pravico, nego i dolžnost čuvati o sigurnosti dežele. A mi Srbi svojo patrijotično dolžnost poznamo. Vlada je potrebne meje prestopila, kaznivši stvar, za katero deželne postave ne poznajo kazni. Tudi v Avstriji se o tej stvari drugače misli; take stvari se v Dalmaciji gode, ne da bi se kdo brinil za to. „Omladina“ je bila literarično društvo, katerega pa denes nij več, kajti vlada ga je razpustila, ker nij hotelo pravil modificirati. — Na Ogerskem imajo čudne pojmove o neutralnosti. Posamezni individuum nema dolžnosti, biti nevtalnim. Kaj to vladi mari, ako kdo hoče iti na Turško ter se tam da ustreliti? Miletiča nijso dobili in flagranti, nego so ga prijeli — v postelji; odgovornost vlade v takem slučaju je nevarno načelo. Miletič nij buntar in ne bo nikdar. Mi Srbi nočemo revolucije. A tudi Ogrum se nij treba s Turci pajdašiti.“

Tisza na to odgovarja, da je vlada čula o hudem rogoviljenju, pa da je naročila svojim organom, naj jih imuniteta ne straši, kajti vlada prevzema vso odgovornost. O „omladini“ on vse drugače misli; povsodi, kjer je o Srbiji govorjenje, se razumlja pod tem tudi Banat in Bačka.

Vnanje države.

Italijanski listi javljajo, da se Italija pripravlja sodelovati pri reševanju iztočnega vprašanja. Ona je baje uže naredila

zvezo z Rusijo. Če bode Avstrija z Rusijo, potem hoče Italija pri delitvi Turčije dobiti Albanijo. Ko bi bila pa Avstrija proti Rusiji, pa Lahi nesramno povedo, da na avstrijske provincije preže. Caveant consules.

Iz *Rima* poroča telegraf: Uradni list priobčtuje kraljev dekret, po katerem se zbornica razpušča in občne volitve razpisujejo na 5. in 22. novembra.

Iz *Peterburga* oficijozni telegram denes zopet enkrat naglašja, da bodo le vse velesile skupno delale za pomirjenje in urenje orianta. Kako bi to mogoče bilo!

Rumunski vladni list objavlja knežev ukaz, vsled katerega se ima stoječa vojska, rezerva in teritorijalna vojska sklicati k vajam.

Turški sultan je v soboto zaslišal angleškega poslanika v privatnej avdijenci. Kaj je turška vlada glede miru sklenila, se vele vlastim še nij oznanilo oficijalno, a znano je uže; vlada baje precej popušča. Oficijalno se poroča, da bodo velevlasti prihodnji teden zahtevale podaljšanje premirja.

Proračunski odbor *francoske* zbornice poslancev je imel v četrtek sejo, pri kateri je predsedoval Gambetta, ki se je pred ta dan vrnil iz Švice. V Lozanu so mu bili napravili veliko ovacijo. Dobil je v imenu Francozov, ki so v Švici naseljeni, zlato skledico z napisom: „Leonu Gambetti za njegovo vdanost za republikansko stvar. 4. sept. 1870. 20. februarja 1876.“ Gambetta je govoril, kako se morajo republikanci na Francoskem vesti, da bodo imeli trajen vspeh. Mi moramo, pravi, republiko utrditi, ne ono republiko, ki dovoljuje državljanu izvrševanje pravice, ki mu jih daje konstitucionalna monarhija, nego republiko, ki bode zares demokratična. . . . A treba nam je potrpežljivosti in zmernosti, če nas tudi objeda sumničenje in obrekovanje. Kaj pa se sicer za to brigamo. Kdor vstopaje v politično življenje misli, da je zadosti, ako vsem dopada, ta dokazuje, da je jako slabega uma. . . . Delali bodemo dakle za republiko, borili se bodemo proti vsem njenim neprijateljem, naj bodo v katerem taboru hočejo; zapustili bodemo svojim potomcem jako jasno položje, in imeli bodemo zavest, da sicer nij ves svet z nami zadovoljen, a da smo storili, kar nam je bila dolžnost.

Dopisi.

Od Sápote 7. oktobra [Izv. dop.]

Radostno morem javiti ka prirodi bodoče š. leto krajni š. svet novo učilnico v Radečah. Istina mnogo žrtve bode trebalo za to svrhu, toda za napredek vneti Radečani se tega toliko ne boje. Ker se ima onda bodoče šolsko leto otvoriti uže 3. razred, torej š. zgrada nika-

kor ne bode majhena, ako se pomisli tudi na to, da pametni Radečani spekulirajo i na meššansko školo, kar bi se temu trgu tudi spodobilo.

Posebne hvale je vreden plemeniti čin onega moža, kateri je radostno hotel z novci na pomoč priskočiti krajnem š. svetu in ta plemeniti mož je g. Löwenfeld kateri je potrebno svoto Radečanom jako solidno na 20 let posodil. Da se je pa to blago srce za to pridobilo, za to pa gre prva zasluga vrlemu gosp. Šajerju, nadgozdarju Löwenfeldovemu. Bog naj torej oba ta gospoda kot prijatelja tukajšnjih Slovencev še mnogo let poživlja!

Da pa šolstveni zistem ne ostaja v status quo na večno v Radečah, za to naj so hvaležni Radečani vrlemu jako delalnemu sedanjemu nadučitelju svojemu g. Lunderju. On ne sedi v kr. š. svetu, da bi s svojimi sodrugovi notri le prikimal, kar bi kdo znal ali pa celo morda le uganil, nego on pozna š. zakon in ga pa tudi more in hoče energično zagovarjati. On je uzrok, da imajo letos uže 2. izvrstno učiteljsko moč g. Šesta in najbrže dobe uže za leto dnij še tretjo. Zakaj bi ne užival Slovenec učiteljev, katere uže itak z bodočim letom se 17% dače plačevati mora? Uverjen pa tudi sem o g. Lunderju, da on je mož, kateri ne smatra vsacega kovača in dimnjakarja za kompetentnega pedagoga, kateri bi rad, da naj bi on nepedagogično ponemčeval š. deco na račun ostalih preimenitnih predmetov za naš mladinski narod. On neče, da bi z deco glede germanizacije eksperimentoval, kakor je Galvani eksperimentoval z žabo na kavljju. Sicer pa so, deo gratias! časi minoli, da bi vsak ignorant v šol. stroki smel ukazovati narodnemu učiteljstvu.

Grozdje bi zorelo, no trta je letos prazna; sodi so kar tihi to jesen, nijednemu se ne mudi, da bi je nabijal po zidanicah, katere po Dolenjskem kar po vrhu zemlje čepe, kakor koklja na piščancih. Marsikom je zavrelo precej božje kapljice; pa zakaj? Baš zato, ker naš kmet 1. ne zna in neče o pravem času pretakati vina; 2. pa zato, ker mu je dobra za možtno posodo vsaka izpridena kahlja in ker so zidanice po leti prevroče. — Starino prodajejo uže po 6 do 9 gld. Slive (češplje), katere se tu menda še po Abrahamovem re-

„Ljubila — in ljubim vas še!“ izpozna ona polglasno, nagibaje se k njemu.

„O potlej sem jaz bil grozovit, nensmiljen mučitelj!“ vsklikne, zdrsnje na kolena pred njo in pritiskaje svoje ustne na njene bele roke v naročji toži:

„Ljubljena moja Ljudmila! Žal mi je, žal iz celega srca! Prosim te, draga odpusti mi, če ti je mogoče!“

Ljudmili se vdero gorke solze veselja. Vsa uničena jedva umljivo šepče:

„Odpuščam ti vse, vse, vse moj dragi!“

„Odpuščaš? — O moja Ljudmila! Zdaj sem najsrečnejši na zemlji!“ vsklikne Rastislav, skloni se po konci, poljubi jo na čelo pa z obema objame in k sebi pritiskne ljubljeno bitje, katero mu na prsih ihti od rajske zveličavnosti.

Nekaj časa tako gorko sklenjena v ljubezni molče vživata srečno trenutje. Potem se izpustita pa dalje časa ne nahajata še besedi. Na posled Rastislav vpraša:

„Draga Ljudmila! a zdaj mi vendar povej: zakaj si toliko časa tako nemila bila proti

meni? Saj si vendar morala poznati, da te ljubim?“

„Glej moj ljubljeni Rastislav,“ odgovori ona „jaz sem sodila pač, da me ljubiš. Trpela sem veliko, veliko v hudem dvomu, in še zmirrom sem bala se nemile prevare, ker nijsem te poznala še tako po polnem!“

„To tedaj je bilo?“ pravi Rastislav, „pomišljujoč, in radosten pristavi: „To, draga moja, to mi je nov, preprijeten dokaz, kako plemenita je tvoja duša! Tolikanj neizmerneje rajši te imam! Ljubil sem te uže v prvem trenutji, ko sem te videl; in zdaj, ko sva popolnem razodela si srci, ko sva na tanko izpoznala se — je-li Ljudmila, ljubiti se hočeva zvesto na veke?“

In sladek poljub jima stakne ustna, da bi vresničevale in potrjevale se te njine vzajemne želje.

Kmalu po tem pride Javorski domú. Po vedri radosti, katero obema ljubečima tako jasno sije z obraza, nemudoma spozna, da je nekaj posebno veselega pač dogodilo se mej njima; toda ne poprašuje ničesar. Toliko

zadovoljnejši začne pa tudi sam vdeleževati se njune družbe.

Prvi pogovor se zasuče o slovensko-političnih razmerah. Po marsikaterem pretresovanju Rastislav prevesel zadobi po polno prepričanje, da o Javorskem ima po zdaj pravvega, stanovitnega narodnjaka slovenskega. To spoznanje osrečuje ga toliko bolj, ker ima nedvomljivo zavest, da moré rodoljubnost Javorskijevo prištevati le sebi na zaslugu.

Po tem razmenku Rastislav na ravnost preide na objavljivanje svojih srčnih čutov, ki nocoj tako močno prevevajo vso dušo njegovo, da jih ne more več zadržavati. Brez posebnih ovinkov začne pripovedovati, kako je on takoj po prvem spoznanju Ljudmile jel visoko čislati jo; kako je njegovo prvotno spoštovanje hitro premenjalo se v ljubezen, in koliko je ves čas noter do denašnjega večera trpel, uvaževaje Ljudmilino mrzlo preziranje napram njegovega nagnenja.

„Aj to je romantično, moj ljubi doktor!“ meni Javorski na to povšečno smehljaje se, potem pravi:

ceptu v dimu suše, prodajejo se tu 100 kilo po 15 do 22 gld. Pa kaj vse to pomaga, ker se je letos le tu pa tam kaka obesila za pečelj? Orehov pa še za — seme ne bode, nikar pa še za kolač. Koruna je sicer precej, pa gnjije, da ga uže svinje grdo gledajo. Onega zgodnjega rožnega pa le malo kdo tvaža mej tukajšnje kmete za seme, ki le malo gnjije, in za njim se da še ajda ali pa repa sejati, in naposled še ozimina. — Za gnoj in gnojnico se še samo bele vrane brigajo, akopram je baš gnoj duša kmetijstva. Pa premnogi kmeti so uže taki, da bi si rajši dali steljo klestiti na hrbitišči, nego da se obrnejo prama šoli, katera je zdaj prav za nje urejena. Vse so še žalostni nasledki nekdanjega robstva pod gospodi, ki so bivali ondi, koder vidimo dandenes v nebo vpijoče razvaline starih gradov.

Toda, ker je vsake stvari enkrat konec, bode torej konec tudi duševnega robstva, kakor uživa uže od cesarja Josipa II. telesno slobodo. Nove narodne učilne so porok za to. Fiat!

Domače stvari.

— (Skušnje za dramatično društvo.) V vtorek od 6.—7. ure skušnja za soliste, v sredo od 6.—7. za soliste, 7.—8. moški zbor, v petek od 6.—7. za soliste, v soboto od 6.—7. za soliste, od 7.—8. moški zbor. Gospodične in gospodje, kateri želé skušnje obiskavati, ter sodelovati pri gledaliških predstavah, naj se blagovolijo oglasiti pri kapelniku, g. Stöckelnu in sicer gospodične v sredo 11. t. m. ob 6. uri in gospodje ob 7. uri zvečer v pevskej sobi čitalničnej. — Prva vaja se prične v soboto 14. t. m.

— (Za novega divizijonarja) v Ljubljani je imenovan generalmajor Stefan baron Ivanovič, ki je bil dozdej vrhovni vojaški poveljnik v Dubrovniku. Rodičev svak in naroden Slovan.

— (Iz Gorice) 5. oktobra piše „Soča“: Volitve deželnih poslancev so tedaj razpisane in se začnejo koncem tekočega meseca. Po tem takem se bodo uže te dni vršile volitve izbornikov po občinah. Bodite budni, možje volivci, zbirajte se povsod v obilnem številu, ter izberite iz svoje srede same prave možake

kojih ne omaje vsaka sapa, da se bomo mogli goriški Slovenci ponašati s poslanci, katere nam bodo volili. — Skrajni čas je pa zdaj, da poskusi odbor novega društva „Sloga“ svoje moči, da poizve po deželi, kakor mu je občni zbor priporočil, mnenja in želje glede bodočih poslancev in da potem preskrbi, da se brž ko brž postavijo kandidatje za vse posamezne volilne skupščine. Le previdno pa pogumno na delo!

— (Javna preskušnja) na deželnej kranjske vino- in sadjorejskej šoli na Slapu pri Vipavi bode letos 30. dne t. m. zjutraj ob 8. uri počenši. Vodstvo šole vabi vse prijatelje kmetijskega napredka k obilnemu pohodu.

— (Odlikovanje.) Cesar je podelil g. Alešu Jerali o priliki njegove demantni maše zlati križ za zasluge.

— (Konkurs.) Vladni tukajšnji list pri naša objavljenje konkurza znane ljubljanske žitno-trgovske firme Baumgartner in sinovi. Tudi so javni deležniki te firme v konkurzu.

— (Samoumor.) Pretekli teden se je v Skorkoli pri Trstu obesil Anton Siskovič, iz postonjskega okraja doma, star 39 let. Bil je eno leto vdovec in zadnji čas vedno ves zamišljen, iz česar se daje tudi pojasniti njegov samoumor.

Razne vesti.

* (Lov na tatove.) 4. t. m. se je zgodil v prostorih knezoškofijskega zavoda v Solnogradu čuden dogodek. Zadnji čas je namreč gojencem zmanjkalo obleke in perila iz zaprtih omar, kar je bilo nemajhne vrednosti. Omenjeni dan gre nek gojenec, dijak tretjega gimnazijskega, reda iz svoje sobe v tretjem nadstropji na hodišče, pa zagleda raztrganega dolzega človeka stati pred odprto omaro za obleko. Pogumni dečko stopi takoj k potepuhu, pa ga vpraša, kaj ima tu opraviti? Ta pa je bil uže pripravljen na taka neljuba iznenadenja, potegne dolg nož izza hlač, prime ubozega dečka za goltanec in z besedami: „Te nič ne briga!“ hoče mu poriniti nož v prsi. Deček pa brčne z nogo in se oprosti na ta način. Oba sta letela zdaj na različne kraje. Kmalu so bili vsi izhodi zaprti in vsi gojenci oboroženi. Zdaj se je lov začel, pri katerem so bili tudi vsi delavci, ki imajo v zavodu posla, pomagali. Vendar drznega roparja niso mogli dobiti. Uzrok temu je bil mrak pa izvrstno poznanje prostorov, katero

je tat imel, ki si je izbral vedno najkrajša pa najsigurnejša pota.

Národno-gospodarske stvari.

Kmetijska šola v Gorici.

Volitve deželnih poslancev trkajo na duri in za to je skrajni čas, da se sporazumno zarad mož, koje hočemo s svojim zaupanjem počastiti. Naš zbor je majhen, njegova naloga ne more tedaj biti, da bi se spuščal v visoko politiko — mariveč mora skrbeti, da pospešuje z vsemi silami svoje domače, duševne in materialne koristi, da skrbi za povzdigo blagostanja svojih deželanov in da jim preskrbuje v ta namen potrebna sredstva. Naša dežela je v prvej vrsti k drugim deželam zelo zaostajala. Zdaj se je pa začelo naše ljudstvo na potu kmetijskega napredovanja precej živahno gibati, ker ga izgledi drugih dežel k temu izpodbujajo in ker mu tudi vlada od svoje strani z obilnimi podporami pod pazduhe segne. Največje koristi bi bila pa v tem oziru kmetijska šola, katero je naš deželni zbor z državno pomočjo ustanovil, ako bi slonela na zdravi podlagi, ako bi se njena pravila ozirala na prav spoznane razmere in potrebe naše dežele in ako bi se razumno vodila. A naša sedanja kmetijska šola nij taka, žalibog, da ne, in za to potrebuje prav kategorične preuravnave na razumni, pošteni podlagi; in za to moramo pri letošnjih volitvah na to paziti, da spravimo v zbor može, kateri se bodo resno in previdno lotili te važne naloge in jo tudi s pogumom dognali.

Po zadnji v 8 letih če se ne motim, tretji ali četrti preuravnavi, postala je naša kmetijska šola, vsaj za slovensko stran dežele prav eminentno nepraktična, kajti naredili so iz nje hlapčevsko šolo. Dijaki skoro ne smejo dobiti teoretičnega poduka (maksimum menda 1½ uro na dan) ves drugi čas morajo delati na kmetiji za plačilo, to je oni dobe za vsako uro, če sem prav poudčen, Slovenci po 5 kr. Italijani pa po 7 kr., ker se bojda zadnji močnejši od prvih. Nekateri mladenčji začenjajo nekda uže ob zoru delati in delajo pozno v noč, samo da več novcev zaslužijo. Prav pravih kmetijskih del, nij skoro zapaziti niti na poskuševališči v Gorici, niti na kmetiji v Ajševici. O vrtnarstvu ni na poskuševališči skoro nobenega sledu in o poljskem izglednem obdelovanji ne opazujemo nikjer nič; v hlevih je res nekoliko lepe živine prav plemenite krvi, toda kumerna je v obče, v dokaz, da se bodisi slabo, nerazumno krmi, ali da manjka piče, kar je na tako obširnem posestvu skoro neverjetno, ali slednjič, da se s pičo slabo gospodarji. Sploh ne manjka v hlevih dokazov

„Glejte, saj tudi moja Ljudmila je nekak tak mil romanček igrala na tihem. Povej Ljudmila kaj je pa trpel tvoj srček?“

„Ah stric, kako ste hudobni!“ pravi ona ljub, da se čuti, da jej prav sladko ugaja to njegovo draženje.

„Nu“, pravi na to Rastislav, „saj zdaj sem tudi jaz uže tako srečen, da vem, da ubožica tudi ona je nekatero urico bridko živela zavoljo mene. Ravno poprej sva si razodela vse. O gospod Javorski! izvedel sem: tudi Ljudmila me ljubi — ne zamerite jej, prosim!“ rekoč jej desnico lešno položi okoli vrata.

„Kaj, kaj? Tako sta jo spletla meni starcu za hrptom? Gorje vama!“ zagrozi Javorski šaljivo pa hitro dobrovoljno pristavi:

„No, pa naj vama bode! Saj poštena ljubezen gre mladim ljudem, in kakor zdaj vem, bila vama je prava trnjeva roža!“

„Pač res!“ vzdihneta Rastislav in Ljudmila oba ob jednem. Potem se vzdigne Rastislav in obrnjen proti Javorskemu slovesno reče:

„Da, trnjeva roža nama je dozdej bila

ljubezen; pa, ljubi gospod Javorski, tudi na vas je, da tista nama dosle postane rajska vekovita aloa. Prosim, naj smem od tega trenutja Ljudmilo imenovati svojo zaročnico.

„Sreča mladih ljudi je tudi moja. Poznam te, moj Rastislav! Moja volja po polnem soglasuje z udarci vajinih src. Izpolnjena je želja tudi moja. Rad vama dam svoj blagoslov. Bodita srečna!“ rekoč jima sklene roki. —

Teden dni po svojem zaročenju je Rastislav zibaje se v presladkih čutilih stopal po svoji sobi. Jutri ima svojo zalo, ljubljeno nevesto popeljati k oltarju.

V tem mu nekdo potrka na vrata in noter stopi Modrivec, pa hití Rastislava objet in poljubiti.

„Kako je, moj dragi? — Ljudmila?“ vpraša na prvo.

„Aj — niji še pozabil? Ti si izvrsten vedež. S kratka, kakor si prerokoval — na tanko tako!“ odgovori Rastislav nekaj sramovaje se skoraj.

„To me veseli, to me veseli, prijateljček

moj!“ povdarja Modrivec in smehlja se mu obraz.

„Jutri mi pojdeš za druga, jeli?“ vabi ga Rastislav.

„Uže? To je naglo pa — pojdem! Brez dvoma, prav rad!“ obeta Modrivec.

„Ali zdaj pa poslušaj, kako je to prišlo,“ pravi na to Rastislav, ki bi rad nekoliko opravičil svoje ravnanje, kakoršnjemu je pred šestimi meseci še protivil se tako na vso moč. In pové mu od kraja do konca vso zanimivo zgodbo svoje ljubezni.

Modrivec je radovedno pozorno poslušal do konca. Potem ves navdušen reče:

„Aj, to je mikalno, spomina vredno, prilična snov za slovensko novelo. Spišem ti jo, če mi dovoliš?“

„Rad — samo, da mene imenuješ Rastislava!“

„Zgodilo se bode,“ zagotovi Modrivec, potem tik k njemu stopivši pristavi:

Glej, ljubi prijatelj! Zakon je vendar le tisto naravno pristranišče, v katero na posled prispevamo, če tudi dostikrat še le po burnih valovih srcá.

za nemarno oskrbovanje živine in smelo smem trditi, da tudi tu nj sledu dijaškega dela. Zdaj smo v dobi grozdne trgatve; letos je pač revna a naj bo kakoršna hoče, do zdaj izrejeni naše šole o njej še čisto nič ne vedo.

Profesorja dr. Monà in dr. König pišeta visokoučene knjige, delata velevažne poskušnje z mnogovrstnimi gnojili, katera figurirajo namesto na njivah in v vinogradih — v tiskanih poročilih, iztuhtavata nove stroje in enake stvari, prof. Povše zasleduje in preiskava po ministerskem naročilu goveje pasme po Primorskem, Kranjskem in ne vemo še kod; ostajata tedaj še dva docenta, kojih eden — bivši dijak tukajšnje šole — včasih zadržanega vodjo nadomestuje, ali se vsaj namesto njega na uradnih spisih podpisuje, — in slednjič vrtnar, šolski sluga in še kak hlapec. Osebjà, kóje pobira na leto okoli 6000 gld. na samih plačah brez nagrad, je zadosta, kaj ne da, za hlapčevsko šolo, ki utegnila tudi brez tako učenih docentov svoj namen doseči. Toda na naši slovenski strani ne maramo za hlapčevsko šolo, ker razum malih izjem ne poznamo hlapčevskega, kolonijalnega sistema, ampak smo, če tudi srednji in mali, pa vendar sami svoji gospodarji; mi želimo šolo, katera bode izgojevala razumne posestnike in za to naj bode vsaj na našem oddelku praksa s teorijo primerno razvrščena tako, kakor je na družih taci učiliščih, n. pr. v Mariboru, na sosednjem Slapu in drugod.

Kaj se je s posestvom naše šole v dolgih 8 letih zgodilo? Je-li zboljšano, daje mari uže kake stalne dohodke? ali se more v kakem oziru v izgled postavljati našim kmetovalcem?

Prosim, dragi čitatelji! potrudite se, preglejte vse, — morda vam pokažejo tudi gospodarske knjige in račune in sodite sami.

V Mariboru obstoji šola še le 4 leta in kakšno kmetijo poseduje, kakšna izboljšanja se tu zapazujejo v tako kratkem času? Nekateri strokovnjaki sodijo, da je posestvo celo lepše urejeno, nego klosterneburško. Poglejte še bliže na sosednji Slap, tam nastopi šola tudi še le četrti tečaj, a koliko novega vinograda so uže dijaki razdelali in kako lepo pravilno zasadili, kakšne so drevesnice, in koliko so uže iz njih presadili, v kakem redu so kletu in s kako izvrstnimi pridelki se uže lahko šola ponaša — tam je red, tam so primerno razvrščene ure za poduk in za delo in za to je velik vspah na malem prostoru, pri nas je nered in zmešnjava v praksi in teoriji in za to prav majhen vspah na velikem prostoru. Zakaj si neki naši merodajni možje ne ogledajo nekoliko druga kmetijska učilišča v Avstriji rajše, nego se slepo ravnajo po lepo glasečih frazah, mogoče, da vis ko učenih, pa malo praktičnih mož, kateri so prišli s trebuchom za kruhom v našo deželo, srce so pa pustili doma, kamor se zopet povrnejo kedar se pri nas nalezejo, česar potrebujejo.

Poreče kdo, naša dežela je majhna in ne premore toliko, da bi šola izdatno podpirala posebno, kar se kmetije tiče. Ta uzrok je čisto prazen. Kmetija naše šole je velika in morda še prevelika; kmetijsko ministerstvo je radodarno, je uže mnogo znamenitih podpor dovolilo za šolo in jih bo gotovo še, če ga njih zloraba do tega ne odvrne; dežela je tudi uže mnogo v ta namen žrtvovala in kakor vse kaže, bo morala še v žep seči, če bo hotela poravnati vse napake, stalno uravnati kmetijsko učilišče. Kde tedaj tiči krivda, da stoje stvari tako slabo? — Nekoliko razlogov smo uže naveli in poglobitni mej temi je morda ta, da je šolsko vodstvo, posebno gospodarstvo kmetije, v nepravih, premalo skrbnih rokah, da nij nobenega reda, nobene kontrole; drug uzrok je pa tudi ta, da merodajni možje v enem oziru previsoko letajo navedam oinokomično poskuševališče — v drugem pa prenizko padajo — navedam

hlapčevsko šolo; — drže naj se rajše zlate srede, kakor se je drže druge kmetijske šole, ki so si v malih letih pridobile lepo ime ter si zagotovile stalni obstoj; stvari pojdejo potem boljše in dragocenih eksperimentov bode konec „Soča.“

Javna zahvala.

Gospod Karel Rudež, deželni poslanec, je dijaškemu podpiralnemu društvu v Rudolfovem potnino, ki jo je kot porotnik pri sodnji imel dobiti, v znesku 20 gl. 50 kr. podaril, za kar se mu najtoplejša zahvala javno izreka.

V Rudolfovem 7. oktobra 1876.

J. Fischer,
c. kr. gimn. vodja.

Tržne cene

v Ljubljani 7. oktobra t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 77 kr.; — reš 6 gld. 40 kr.; — ječmen 4 gld. 55 kr.; — oves 3 gld. — 25 kr.; ajda 6 gld. 30 kr.; — prosó 4 gld. 90 kr.; — koruza 5 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 30 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 64 kr.; — špeh povojen — gld. 75 kr.; jajce po 2 $\frac{1}{2}$ kr.; — mleka liter 8 kr.; govednine kilogram 48 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 52 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 92 kr.; — slame 3 gld. 12 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gld. — kr.; — mehka 5 gld. — kr.

Dunajska borza 9. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	65 gld. 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68 70
1860 drž. posojilo	111 10
Akcije narodne banke	850 —
Kreditne akcije	152 70
London	122 60
Napol.	9 82
C. k. cekini	5 86
Srebro	102 50

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.

Sedmi redni

generalni zbor kranjske obrtnijske družbe

v Ljubljani

dne 31. oktobra 1876 ob 4. uri po polu dne

v direkcijijski sobi te družbe.

Dnevni red:

1. Poročilo o vseh preteklega poslovnega leta.
2. Poročilo pregledovalnega odbora.

Gospodje akcionarji, ki hočejo porabljeni svojo glasovalno pravo, prosijo se v smislu §. 10 štatutov, naj svoje akcije do 28. oktobra t. l. pri družbeni blagajnici deponirajo in naj si tam legitimacijske liste vzamejo.

(308—2)

Načelnik opravnega sveta.

Razglas.

Na podlagi sklepa mestnega zbora od 20. in 22. junija t. l. in dovoljenja c. k. deželnega poglavarja za Kranjsko od 12. julija t. l. št. 4606 se bodo hišam mestnega okrožja, izvzemši onkraj Gruberjevega odtoka ležečih predmestji, po določbah postave od 29. marca 1869 (drž. z. št. 67) popolnem nove številke podale, tudi se bodo prostori, ceste in ulice deloma z novimi imeni zaznamovale.

Nove hišne številke se bodo na tablicah zvananjih straneh hiš pribile; vsak hišni posestnik je pa oziraje se na omenjeno postavo dolžan dovoliti, da se tablice nabijejo, in skrbeti, da se taiste ohranijo, dosedanje hišne številke se bodo pa v hišnih vežah napisale.

Stroške novih hišnih številok in njenih ohranjenja ima po omenjeni postavi vsak hišni posestnik sam plačati, in se bo to plačilo od mestne blagajnice izterjalo.

Po popolnej izvršitvi teh opravil se bode novi zapisnik hiš celega mestnega okrožja ljubljanskega, ki bode nove in stare hišne številke obsegal, izdal.

Mestni magistrat v Ljubljani,

29. septembra 1876.

(303—3)

Župan: Laschan.

Licitacija.

12. oktobra 1876 bode se na grašini Schernbühel pri Čemšeniku blizu Doba, zadnja pošta Vir, dobrovoljno po dražbi prodalo: 9 krav, 2 vožnja konja, 1 žrebe, več gospodarstvenih in drugih orodij, izmed teh posebno dobra ročna mlatilnica, eden na pol in eden popolnem pokrit voz, zbirka mizar-skih orodij in citronova drevesa. (310—3)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—26)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskeji cesti v Ljubljani.

Gostilna v najem.

Ena dobra gostilna v rudarji Bezinac na Hrvatskem se oddaje. Pridružena je tudi mesarija in pekarija.

Odgovarja v tem gospod redaktor Müller v gospodskih ulicah v Ljubljani. (307—3)

8. oktobra:

8. oktobra:

Bartolo iz Reke. — Milejsič iz Beljaka. — Jenko, Kovačević, Sigovič iz Reke.

Pri slovan: Leban iz Novega mesta. — Müller iz Ljubljane. — Nastran iz Celja. — Slapničar iz Dalmacije. — Semidit iz Dunaja. — Eno iz Trsta. — Schwan iz Gradca. — Martini iz Celja.

Pri zamoreci: Furlan iz Sevnice.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.